

1. ROZPOCZĘCIE ROKU SZKOLNEGO.

Komunikuję, że rok szkolny rozpoczyna się dnia 3 września 1937 r..

2. ORGANIZACJA PRACY W SZKOŁACH NOWOORGANIZOWANYCH I ZMIENIAJĄCYCH STOPIEŃ PRZEZ DODANIE ETATU NAUCZ.

Zarządzam, aby w nowoorganizowanych szkołach powszechnych I-go stopnia oraz w szkołach zmieniających stopień przez dodanie etatu nauczycielskiego Kierownictwa szkół organizowały pracę szkolną na zasadzie okólnika Nr 56 Ministerstwa W.R.i O.P. oraz załączonych do okólnika instrukcyj /Dz.Urz.Min.W.R.i O.P. Nr 7/1937, poz. 209/.

Należy b.dokładnie zapoznać się ze sposobem organizowania klas w szkołach II-go stopnia powstałych ze szkół I-go stopnia i w szkołach III-go stopnia powstałych ze szkół II-go stopnia i - ściśle stosować się do zawartych w instrukcji przepisów.

Należy również przyjąć w szkole II-go stopnia, w pierwszym fokus po przekształceniu ze szkoły I-go stopnia, jeden z podanych w instrukcji wariantów przejściowego planu godzin.

Właściwe i zgodne z instrukcją zorganizowanie klas i pracy szkolnej w szkołach, które zmieniły stopień organizacyjny, wymaga dużej obiektywności i sumienności oraz wiele krytycyzmu ze strony Kierownictw szkół i Gron nauczycielskich. Dlatego proszę o b.wnikliwe i poważne potraktowanie tego zagadnienia.

Jednocześnie Kierownictwa szkół nowoorganizowanych i przemianowanych otrzymują bezpłatnie programy nauki celem stosowania..

3. ULATWIENIE UCZNIOM SZKÓŁ POWSZ. STOPNIA I i II. przechodzenia i uczęszczania do szkół wyżej zorganizowanych.

Kierownictwa szkół zapoznają i omówią na początku roku szkolnego, a jeśli można będzie, to ^{jeszcze} przed rozpoczęciem roku szkolnego z Gronem nauczycielskim, z Komitetem Rodzicielskim, z samorządem szkolnym i terytorialnym oraz z organizacjami społeczno-oświatowymi w środowisku treść okólnika Nr 71 Ministerstwa W.R.i O.P. w sprawie w nagłówku przytoczonej /Dz.Urz.Min.W.R.i O.P. Nr 9/1937, poz. 310/.

Biorąc pod uwagę wysunięte zagadnienia poczynienia ułatwień uczniom szkół powszechnych należałoby obmyśleć na tle wskazań zawartych w treści okólnika środki ułatwiające przechodzenie i uczęszczanie do szkół wyżej zorganizowanych w zakresie sieci szkolnej, pomocy społecznej i douczania.

Winno się objaśnić sprawę szkół zbiorczych, szkół kadłubowych i oddziałów filialnych, położyć nacisk na dochodzenie, dowożenie i stały lub okresowy pobyt młodzieży w miejscu położenia wyżej zorganizowanej szkoły, zainteresować douczaniem indywidualnym i grupowym, gromadzeniem podręczników, zakładaniem bibliotek i t.d.

W omawianiu poruszonych zagadnień należy kierować się faktycznym stanem środowiska i jego potrzebami.

Liczę, że wspólny wysiłek w tym kierunku powiększy znacznie liczbę młodzieży kończącej szkołę najwyższego stopnia organizacyjnego.

4. PRZEMIANOWANIE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

Z dniem 15 listopada b.r. nastąpi przemianowanie publicznych szkół powszechnych w Obwodzie przez Inspektorat szkolny wg zasad określonych w rozporządzeniu Ministra W.R.i O.P. z dnia 22 lipca b.r. /Dz.Urz.Min.W.R.i O.P.Nr 8/1937, poz. 231/.

Z treścią wzmiankowanego rozporządzenia winno całe Grono naucz. się zapoznać, by fakt przemianowania publ.szkół powsz., będący dalszym etapem realizacji ustawy o ustroju szkolnym, skuteczniej

zinterpretować w pracy obywatelsko-państwowej w szkole i w środowisku.

Kierownictwa szkół zwrócą baczniejszą uwagę na ścisłość i precyzyjność obliczeń statystycznych przy wypełnianiu formularzy sprawozdań z organizacji szkoły, które posłużą za podstawę do przemianowania szkół.

Odpowiedniej treści pisma o przemianowaniu szkół otrzymają Kierownictwa we właściwym czasie..

5. ĆWICZENIA CIELESNE DZIESIĘCIOMINUTOWE i śródlekcyjne.

Zwracam uwagę na okólnik Nr 61 Ministerstwa W.R. i O.P. /Dz.Urz.Min.W.R. i O.P. Nr 8/1937, poz. 283/, mocą którego uchyla się nakaz prowadzenia ćwiczeń śródlekcyjnych i ogranicza się prowadzenie 10-cio minutowych ćwiczeń cielesnych do tych szkół, które mają lub będą miały odpowiednie warunki umożliwiające osiągnięcie należytych korzyści z ćwiczeń.

Ćwiczenia śródlekcyjne mają być zastąpione przerwami w pracy, umożliwiającymi swobodny odpoczynek młodzieży i rozprostowanie całego ciała przy równoczesnym wietrzeniu klas.

Sprawę warunków do prowadzenia ćwiczeń 10-cio minutowych i przerw zastępujących ćwiczenia śródlekcyjne należy omówić na pierwszym posiedzeniu Rady Pedagogicznej..

6. WYKAZ POMOCY I PRZYBORÓW SZKOLNYCH W SZKOŁACH I-go stopnia.

Wszystkie Kierownictwa szkół w Obwodzie otrzymują jednocześnie "Wykaz pomocy i przyborów szkolnych w szkole pierwszego stopnia" celem zaznajomienia się z nim i rozpoczęcia żywej akcji w kierunku zaopatrzenia szkół w zamieszczone w wykazie pomoce i przybory szkolne wg wytycznych zawartych w okólniku Nr 50 Ministerstwa W.R. i O.P. z dnia 21.V.b.r./Dz.Urz.Min.W.R. i O.P. Nr 6/1937 poz. 177/.

Przy gromadzeniu i produkowaniu pomocy i przyborów szkolnych należy wziąć pod uwagę i wykorzystać wszystkie możliwości szkoły, środowiska, organizacji społeczno-oświatowych i samorządowych w tym zakresie, gdyż skuteczne i właściwe realizowanie nowych programów, zwłaszcza w szkole I-go stopnia, zależy jest w wysokim stopniu od posiadania koniecznego sprzętu dydaktyczno-pedagogicznego.

Kierownictwa szkół i Grona nauczycielskie okażą jak najżywsze zainteresowanie tą sprawą i włożą maksimum energii w realizowanie treści wymienionego okólnika Ministerstwa.

Pomnażanie ilości pomocy i przyborów szkolnych będzie w przyszłym roku szkolnym obserwowane w czasie wizytacji szkół ze szczególnym zainteresowaniem.

Kierownictwa szkół II i III stopnia przyjmą wykaz ten za podstawę orientacyjną przy realizacji własnych programów..

7. SPRAWOZDANIA Z ORGANIZACJI SZKOŁY.

Kierownictwa szkół w Obwodzie otrzymują wraz z niniejszym okólnikiem formularze sprawozdań z organizacji szkół celem wypełnienia wg stanu z dnia 1 października r.b. i zwrotu jednego egzemplarza przed dniem 5 października b.r. do Inspektoratu Szkolnego.

Ze względu na to, że za podstawę do przemianowania szkoły posłuży formularz sprawozdania z organizacji szkoły, zarządzam b skrupulatne i zgodne z obowiązującymi przepisami wypełnienie poszczególnych tablic sprawozdania. Wątpliwości jakie ewentualnie mogą wyniknąć w związku z wypełnieniem poszczególnych rubryk sprawozdania należy wcześniej usunąć, zasięgając rady starszych kolegów, bądź w Inspektoracie.

Zwracam uwagę na zgodność niektórych rubryk między sobą, trafne wypełnienie, dobre podsumowanie i nierobienie przeoczeń przy wypełnianiu rubryk.

Jednocześnie prostuję błąd w objaśnieniu, które winno mieć następujące brzmienie: "Tabl. 3. W r. 2 wpisuje się wszystkie oddziały /klasy/, np. I, II¹ i t.d. Liczby /ogółem/ r. 4, 5 i 6 t. 3,

jako dotyczące uczniów według stanu z dnia 1.X.1937 r. niezawsze będą takie same, jak w r. 4, 5 i 6 t. 2. - R. 3 = sumie rubryk od 4 do 8 wł. = r. 9 + r. 10 = r. 11 + r. 12 = sumie rubryk od 14 do 23 wł. = sumie r. od 24 do 27 wł. = sumie r. od 28 do 32 wł..

8. WYDAWNICTWO p.t. "PUBLICZNE SZKOŁY POWSZECHNE PIERWSZEGO STOPNIA"

Publ./

Wszystkie Kierownictwa Szkół Powsz. w Obwodzie otrzymują wydawnictwo Ministerstwa W.R. i O.P. pod wymienionym wyżej tytułem celem przestudiowania wraz z Gronem nauczycielskim i ścisłego przestrzegania.

Zwracam uwagę, że odtąd przy wyborze terenu pod budowę szkoły powszechnej, planu budynku szkolnego i sprzętów szkolnych należy kierować się normami i wzorami zawartymi w podanym wydawnictwie.

P.P. Kierownicy dopilnują, by dostarczony sprzęt szkolny przez samorzady był konstruowany zgodnie z obowiązującymi odtąd przepisami i dołożą starań, by w możliwie najkrótszym czasie szkoły powszechne wszystkich stopni osiągnęły przynajmniej poziom zagospodarowania, podany w wymienionym wydawnictwie.

Zeszyt p.t. "Publiczne Szkoły Powszechne Pierwszego Stopnia" należy włączyć do biblioteki i zapisać do bibliotecznej książki inwentarzą.

Przy okazji omawiania tej publikacji należy zapoznać Grona nauczycielskie z treścią okólnika Nr 78 Ministerstwa W.R. i O.P. wydanego w tej sprawie /Dz.Urz.Min.W.R. i O.P. Nr 10/1937, poz. 323/..

9. OPIEKA WYCHOWAWCZA NAD SZKOLNYMI ORGANIZACJAMI MŁODZIEŻY.

Zwracam uwagę na gruntowne zapoznanie się z treścią i stosowanie okólnika Nr 72 Ministerstwa W.R. i O.P. /Dz.Urz.Min.W.R. i O.P. Nr 9/1937, poz. 311/ w sprawie opieki wychowawczej nad szkolnymi organizacjami młodzieżowymi celem zracjonalizowania i pogłębienia tej opieki oraz pracy w organizacjach szkolnych.

Działalność organizacji winna być na rok szkolny planowana z góry i ujęta w formę konkretnych i realnych przedsięwzięć, aprobowanych przez Radę Pedagogiczną szkoły.

Przypominam Kierownictwom szkół o obowiązku każdorazowego komunikowania Inspektoratowi szkolnemu o powstaniu nowej organizacji na terenie szkoły bądź o likwidacji istniejącej. Obecnie biore za podstawę do ewidencji organizacji szkolnych dane zawarte na str. 5 "Rocznego sprawozdania kierownika szkoły". Wszelkie odchylenia od zamieszczonych danych należy mi komunikować.

Wyżej wymieniony okólnik Ministerstwa W.R. i O.P. należy szczególnie omówić na posiedzeniu Rady Pedagogicznej przed rozpoczęciem roku szkolnego 1937/38 i wprowadzić w życie wszystkie wskazania w nim zawarte.

Kierownictwom szkół i Gronom nauczycielskim polecam otoczyć jak najtroskliwszą opieką organizacje młodzieżowe. Dorobek pracy w organizacjach będzie sprawdzany w czasie wizytacji szkół..

10. OPIEKA OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZA WŚRÓD MŁODOCIANYCH.

Kierownictwa szkół w Obwodzie zwrócą uwagę i zapoznają Grona nauczycielskie z treścią okólnika Nr 6 Ministerstwa W.R. i O.P. /Dz.Urz.Min.W.R. i O.P. Nr 1/1937, poz. 12/ o opiece oświatowo-wychowawczej wśród młodocianych oraz z wytycznymi do organizacji tej opieki celem przedyskutowania zagadnienia z punktu widzenia potrzeb środowiska i ewentualnego rozplanowania pracy z młodocianymi na rok szkolny 1937/38, stosownie do zawartych wskazań..

11. MODELARSTWO OKRĘTOWE.

Zwracam uwagę na podstawie odnośnego pisma Kuratorium O.S.L. w Lublinie na treść okólnika Nr 18 i Instrukcji Ministerstwa W.R. i O.P., zawarte w Dzienniku Urzędowym Min.W.R. i O.P. Nr 3/1937, poz. 67, dotyczące modelarstwa okrętowego w kl. VI szkoły III-go stopnia.

Modelarstwo okrętowe winno być łącznie potraktowane z modelarstwem lotniczym w szkołach III-go stopnia, zwłaszcza tam,

gdzie są organizacje szkolne L.M.i K. i L.O.P.P.
Sprawę modelarstwa w szkołach wezmą pod rozwagę Kierownictwa organizując pracę na rok szkolny 1937/38.

12. KOŁA SZKOLNE KRUCJATY EUCHARYSTYCZNEJ.

Kładę nacisk na szczegółowe zapoznanie się/i wszystkich członków Grona nauczycielskiego/ z okólnikiem Nr 67 Ministerstwa W.R.i O.P. oraz z regulaminem Kół Szkolnych Krucjaty Eucharystycznej /Dz.Urz.Min.W.R.i O.P.Nr 8/1937, poz.289/ celem ścisłego przestrzegania i stosowania wg wskazań w regulaminie zawartych..

13. P.GRZEGORZEWSKA MARIA - ZBIERANIE MATERIAŁÓW o pracy nauczycielskiej.

Ministerstwo W.R.i O.P. zezwoliło p.Marii Grzegorzewskiej, dyrektorze Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, na swobodny wstęp w r. sz.1937/38 do wszystkich publ.szkół powsz., pod warunkiem nie naruszania zajęć szkolnych, w związku z jej studiami nad osobowością nauczyciela.

Komunikując o powyższym na podstawie pisma Kuratorium O.S.L. w Lublinie z dnia 21.VII.b.r.Nr I-13798/37, proszę Kierownictwa szkół o ułatwienie p.dyr.Grzegorzewskiej w wykonywaniu zamierzonych czynności..

14. T A B L I C E N U T O W E.

Komunikuję, że Drukarnia Państwowa w Poznaniu wydała jako środki naukowe dla szkół tablice nutowe z melodią następujących pieśni: "Polski hymn państwowy", "Bóże coś Polskę" i "Pierwsza Brygada".

Tablice służą do nauki śpiewu. Wymiary tablic 63X95 cm. Cena każdej tablicy 50 gr. Tablice są do obejrzenia w Inspektoracie Szkolnym.

Wskazane jest zaopatrzenie szkół w wymienione tablice nutowe..

15. POMIARY GRAWIMETRYCZNE.

Wobec zamierzonego przez Główny Urząd ^{Miar} dokonywania w ciągu kilku najbliższych lat pomiarów grawimetrycznych dla Państwowego Instytutu Geologicznego zarządzam na podstawie pisma Kuratorium O.S.L. w Lublinie z dnia 24.VII.b.r.Nr.O-15310 /37, by Kierownictwa szkół udzielały pomieszczenia w szkołach delegatom Głównego Urzędu Miar dla dokonania wymienionych pomiarów.

Delegaci obowiązani są legitymować się odpowiednimi zaświadczeniami Głównego Urzędu Miar..

16. DOBROWOLNE OPLATY NA TOW. POP.BUDOWY PUBL.SZK.POWSZ.

Zwracam uwagę Kierownictw szkół na treść okólnika Nr 29 Ministerstwa W.R.i O.P./Dz.Urz.Min.W.R.i O.P.Nr 4/1937, poz.102/ w sprawie dobrowolnych opłat na Tow.Popierania Budowy Publ.Szkół Powsz. celem zastosowania się.

Ponieważ zapisy do szkół na rok szkolny 1937/38 zostały już dokonane, upoważniam na podstawie pisma Kuratorium O.S.L. w Lublinie z dnia 15.IV.b.r.Nr I-8247/37 Kierownictwa szkół do zorganizowania zbiórek na początku roku szkolnego w czasie przyjmowania dzieci do szkoły..

17. OPIEKA LEKARSKA NAD SZKOŁAMI W POW.RADZYŃSKIM.

Nawiązując do pkt.5 okólnika Inspektoratu Nr 9 z dnia 5 maja b.r. w sprawie ww podaję do wiadomości i wykorzystania Regulamin tymczasowy ośrodków zdrowia oraz wykaz rejonów lekarskich i lekarzy rejonowych tudzież higienistek w pow. radzyńskim.

TYMCZASOWY REGULAMIN OŚRODKA ZDROWIA

A. PRZEPISY OGÓLNE.

- § 1. Ośrodek Zdrowia jest czynny 4 dni w tygodniu wg podanego niżej rozkładu.
- § 2. Lekarze, prowadzący poszczególne przychodnie powinni się znajdować w oznaczone dni i godziny w lokalu Ośrodka Zdrowia.
- § 3. Chorzy na poszczególne choroby społeczne są przyjmowani w różnych, wyznaczonych w tym celu godzinach wg podanego niżej rozkładu.
- § 4. Przed rozpoczęciem przyjęć lekarskich w poszczególnych poradniach, chorzy są zapisywani, rejestrowani i skierowywani do przyjęć lekarskich przez pielęgniarkę społeczną. Pielęgniarka pobiera przy tym od chorych ustanowione opłaty i wydaje pokwitowania.
- § 5. Ośrodek zdrowia posiada budżet, na który się składają fundusze P.C.K., fundusze własne Wydziału Powiatowego i Gmin wiejskich oraz fundusze Urzędu Wojewódzkiego Lubelskiego i Ubezpieczalni społecznej i do którego mają wgląd przedstawiciele tych instytucji, wchodzący w skład Komitetu do spraw O.Z.
- § 6. Wszelką biurowość i rachunkowość w ramach budżetu O.Z. prowadzi Oddział P.C.K., a o ile Oddział nie istnieje, Kierownik Ośrodka Zdrowia i jest za nią odpowiedzialny, wszelkie zaś wpływy pieniężne z tytułu tych lub innych opłat są codziennie wpisywane przez pielęgniarkę do księgi wpływów, która prowadzi i jednocześnie książkę zapisu chorych.
- § 7. Wszelkie zapotrzebowania dla O.Z. są sporządzane przez Kierownika lub pielęgniarkę, podpisywane przez Kierownika O.Z. i akceptowane przez Zarząd P.C.K.
- § 8. Kierownik Ośrodka Zdrowia kieruje całą działalnością O.Z. i jest za tę działalność odpowiedzialnym i jest bezpośrednim zwierzchnikiem personelu O.Z.
- § 9. O.Z. jest stale utrzymywany w należytej czystości, a chorzy w poczekalniach pouczani przez pielęgniarkę i specjalne ogłoszenia o sposobie przyzwoitego i higienicznego zachowania się.
- § 10. Chorych obowiązuje zachowanie ciszy, porządku i stosowania się do przepisów niniejszego regulaminu lub zarządzeń na tym regulaminie opartych.

B. PRZEPISY SZCZEGÓLNE. DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH PRZYCHODNI

I. PRZYCHODNIA PRZECIWGRUZLICZA.

- § 11. Przychodnia przeciwgruźlicza jest czynna w godzinach oznaczonych przez Wydział Powiatowy.
- § 12. Zadaniem tej przychodni jest zwalczanie gruźlicy wszelkimi możliwymi środkami, a w szczególności: a/ rozpoznawanie gruźlicy, b/ roztoczenie wszechstronnej opieki higieniczno-lekarskiej i społecznej nad chorym na gruźlicę, jego rodziny i otoczeniem /środowiskiem/, c/ zapobieganie szerzeniu się gruźlicy wśród zdrowej ludności, d/ prowadzenie szerokiej propagandy zapobiegania i zwalczania choroby.
- § 13. Przychodnia współpracuje ściśle z lekarzem powiatowym.
- § 14. Do świadczeń poradni należy: a/ badanie, porady lekarskie, b/ badania mikroskopowe i c/ zabiegi, jak wlewania dożylnie, zastrzyki śródmięśniowe i podskórne, naświetlania lampą kwarcową.
- § 15. Badania i porady oraz badania mikroskopowe płwociny są dla wszystkich chorych bezpłatne; chory jednak przyjęty na leczenie do przychodni opłaca jednorazowe wpisowe ważne na cały rok w wysokości 1 zł., wzamian za co otrzymuje legitymację. Zabiegi zaś są płatne wg następujących norm: naświetlenia lampą kwarcową 50 gr., wlewania dożylnie 25 gr., zastrzyki domięśniowe i podskórne po 10 gr.
- § 16. Do obowiązków lekarza Kierownika poradni należy: a/ badanie udzielanie porad i wykonywanie zabiegów lekarskich, b/ wypełnianie kart lekarskich i utrzymywanie w ścisłej ewidencji wszystkich chorych, c/ zaznajamianie się z wywiadem społecznym i współpracą z innymi działami O.Z. oraz organizacjami

i instytucjami, które służą celom poradni, d/ kontrola prac pielęgniarki i kontrola dokładnego prowadzenia wszystkich druków potrzebnych przychodni, e/ układanie zapotrzebowań i sporządzanie okresowych sprawozdań.

- § 17. Do obowiązków pielęgniarki społecznej należy: a/ utrzymanie porządku i odpowiedzialność za inwentarz, b/ pomoc lekarzowi podczas przyjęć, c/ wypełnianie druków i układanie sprawozdań, d/ wykonywanie odwiedzin domowych wywiadowczych i kontrolnych, e/ wykrywanie w terenie chorych na gruźlicę i skierowywanie ich do przychodni.

II. STACJA OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM.

- § 18. Stacja opieki nad matką i dzieckiem jest czynna w godzinach oznaczonych przez Wydział Powiatowy.
- § 19. Zadaniem stacji jest zapewnienie opieki higieniczno-lekarskiej i społecznej, zgłaszającym się kobietom ciężarnym oraz roztoczenia tej opieki nad dziećmi, a w szczególności: a/ udzielenie porad w sprawie macierzyństwa, b/ szerzenie propagandy higieny ciąży, c/ przyjmowanie wszystkich osób, zgłaszających się z dziećmi od pierwszych dni życia do 5-ciu lat; d/ szerzenie propagandy higienicznego wychowywania dziecka.
- § 20. Porady i badanie są bezpłatne, lecz osoba zapisana do ewidencji poradni /stacji/ opłaca wpisowe w wysokości 1 zł rocznie, wzamian za co otrzymuje legitymację.
- § 21. Do obowiązków lekarza - Kierownika Stacji Op.nad Matką i Dzieckiem należy: a/ przyjmowanie wszystkich kobiet ciężarnych w sprawie ciąży i roztoczenia nad nimi wszechstronnej opieki, b/ udzielania jednorazowych porad ginekologicznych a to w celu ustalenia rozpoznania i skierowania w razie potrzeby do odpowiedniego zakładu na kurację, c/ przeprowadzanie leczenia higieniczno-dietetycznego niemowląt i dzieci, mającego na celu usunięcie następujących stanów chorobowych: zaburzenia trawienia, z wyjątkiem ciężkich form inloksyfikacji, zbroczenia konstytucji jak skaza wysiękowa, limfotyczna i t.p., krzywicy stawów anemicznych, powstałych na tle wadliwej pielęgnacji i żywienia, d/ układanie wspólne z Kierownikiem O.Z. programu całej akcji i terenowej opieki nad macierzyństwem i niemowlętami, e/ kierownictwo i kontrola pracy pielęgniarki w terenie, oraz kontrola dokładnego prowadzenia druków i kart rejestracyjnych, f/ prowadzenie propagandy, celem spopularyzowania stacji Opieki.
- § 22. Obowiązki pielęgniarki stacji Opieki są następujące: a/ utrzymanie porządku i odpowiedzialność za inwentarz, b/ pomoc lekarzowi podczas przyjęć, c/ praca rejestracyjna, a w szczególności zapisywanie zgłaszających się i rejestracja ich, d/ wypełnianie druków, układanie sprawozdań i terminowych zapotrzebowań, e/ wykonywanie odwiedzin domowych i kontrolnych, f/ wspólna praca z organizacjami i instytucjami, które mogą czemkolwiek służyć stacji i szerzenie propagandy.

III. PRZYCHODNIA PRZECIWGROUŻLICZA.

- § 23. Przychodnia przeciwgruźlicza jest czynna 2 razy tygodniowo po 1 godz., mianowicie: w środy i soboty w godzinach od 11-ej do 12-ej.
- § 24. Zadaniem przychodni przeciwgruźliczej jest wykrywanie i zwalczanie ognisk jagliczych oraz zapobieganie szerzeniu się jej wśród ludności.
- § 25. Poradnia współpracuje ściśle z lekarzem powiatowym.
- § 26. Przychodnia ma obowiązek leczyć: a/ chorych na jaglicę, b/ chorych na niezbyt spojówek podejrzane o jaglicę, c/ chorych na inne zakaźne niezłyty spojówek, zaniechanie leczenia których mogłoby przyczynić się do szerzenia się tej choroby lub usposobienie do rozwinięcia się na jej tle jaglicy.
- § 27. Badania, porady i zabiegi leczone są dla wszystkich chorych, wyszczególnionych w poprzednim paragrafie bezpłatne.
- § 28. Do obowiązków lekarza - kierownika przychodni należy: a/ badanie i udzielanie porad lekarskich oraz leczenie na miejscu, ewentualnie w razie potrzeby kierowanie tych chorych do szpitali,

b/ utrzymanie w stałej ewidencji i kontroli chorych na jaglicę, c/ roztoczenie opieki sanitarnej nad rodzinami i środowiskiem /domownikami/ chorych na jaglicę, d/ kierowanie i kontrola działalności pielęgniarki w terenie i kontrola należytego prowadzenia rejestracji, e/ opracowywanie wymaganych sprawozdań i f/ propaganda zwalczania jaglicy.

- § 29. Do obowiązków pielęgniarki przychodni należy: a/ utrzymywanie porządku w przychodni i odpowiedzialność za inwentarz, b/ pomoc lekarzowi przy przyjmowaniu chorych, w domu w celu badania warunków higieniczno-sanitarnych i społecznych chorego na jaglicę i jego otoczenia oraz pouczenia chorych i otoczenia o zachowaniu higienicznych warunków, d/ propaganda zwalczania jaglicy.

IV. PRZYCHODNIA PRZECIWWENERYCZNA.

- § 30. Przychodnia przeciwweneryczna jest czynna w godzinach oznaczonych przez Wydział Powiatowy.
- § 31. Zadaniem poradni jest zwalczanie chorób wenerycznych i zapobiegania im. W tym celu poradnia: a/ bada i leczy na miejscu chorych wenerycznych, b/ kieruje chorych wenerycznych do zakładów leczniczych, c/ rozciąga wszechstronną opiekę higieniczno-lekarską i społeczną nad chorym, jego rodziną i środowiskiem, d/ prowadzi propagandę zwalczania i zapobiegania chorobom wenerycznym.
- § 32. Porady są udzielane bezpłatnie, za zabiegi zaś pobiera się następujące opłaty: wlewania dożylnie 25 gr., zastrzyk domięśniowy 20 gr., przy czym chorzy ubodzy na wniosek Kierownika przychodni mogą być przez Kierownika O.Z. zwolnieni częściowo lub całkowicie od powyższych opłat.
- § 33. Do obowiązków kierownika poradni należy: a/badanie, udzielanie porad i leczenie chorych na miejscu, b/ kierownictwo i kontrola prac pielęgniarki w terenie oraz kontrola druków rejestracyjnych i prowadzenie ewidencji, c/ układanie zapotrzebowań i okresowych sprawozdań, d/ propaganda zmierzająca do zwalczania chorób wenerycznych na terenie objętym przez O.Z.
- § 34. Do obowiązków pielęgniarki należy: a/ utrzymanie porządku i odpowiedzialność za inwentarz, b/ pomoc lekarzowi podczas przyjęć, c/ praca rejestracyjna, układanie sprawozdań i zapotrzebowań, d/ dokonywanie odwiedzin domowych na zlecenie lekarza.

V. PRZYCHODNIA SZKOLNA.

- § 35. Przychodnia szkolna jest czynna w godzinach oznaczonych przez Wydział Powiatowy.
- § 36. Zadaniem poradni jest opieka higieniczno-lekarska nad dziećmi w szkołach powszechnych i nadzór nad stanem sanitarnym budynków szkolnych, pomieszczeń i otoczenia i w tym celu lekarz O.Z. wizytuje szkoły i udziela porad w O.Z. w dniach i godzinach ustalonych przez Wydział Powiatowy.
- § 37. Do obowiązków lekarzy szkolnych O.Z. należy: a/badanie wszystkich dzieci szkolnych 2 razy do roku szkolnego, b/ inspekcja budynków i pomieszczeń szkolnych przynajmniej raz w ciągu roku szkolnego, c/ kierowanie dziećmi szkolnymi w razie potrzeby do wyszczególnionych przychodni O.Z., d/ udzielanie w oznaczone dni i godziny bezpłatnych porad lekarskich na podstawie skierowania Kierownika szkoły, e/ wydawanie orzeczeń lekarskich na żądanie władz szkolnych, f/ kwalifikowanie w razie potrzeby dzieci do dożywiania i otrzymywania leków wzmacniających, g/ kontrola nad pracą szkolną wywiadowczą higienistki O.Z., h/składanie sprawozdań rocznych ze swej działalności Lekarzowi Powiatowemu i zapisywanie zarządzeń doraźnych do księgi sanitarnej podczas inspekcji, i/ szerzenie propagandy higieny i kultury sanitarnej wśród dzieci szkolnej, j/ przeprowadzanie szczepień ochronnych ustawowo przewidzianych, k/ wydawanie doraźnych zarządzeń w razie wybuchu epidemii wśród dzieci szkolnej i zarządzeń do usunięcia braków w zakresie higieny osobistej dzieci szkolnych oraz higieny pomieszczeń szkolnych.
- § 38. Do obowiązków pielęgniarki należy: a/pomoc lekarzowi podczas wizytacji szkół i podczas przyjęć dzieci szkolnych, b/ szczepienie ochronne na zlecenie i pod kierunkiem lekarza, c/ odwiedzanie samodzielne szkół wg planu podanego przez Kierownika O.Z., d/propaganda higieny wśród dzieci szkolnej..

- § 39. Leczenie chorych dzieci szkolnych poza O.Z. jak i wyjazdy do nich nie należą do zakresu działania Foradni Szkolnej.
- 40. W godzinach przyjęć dzieci szkolnych są przyjmowani przez ordynujących lekarzy ubodzy chorzy ze świadectwem ubóstwa, wydanym przez Burmistrza, lub Wójta Gminy za zniżoną opłatą 1 zł. od porady.

VI. DZIAŁ SANITARNY.

- § 41. Zadaniem O.Z. poza ww jest również walka z chorobami zakaźnymi i nadzór nad stanem sanitarnym osiedli, żywnością i zaopatrywaniem ludności w wodę i w tym celu w O.Z. jest t.zw. biuro sanitarne.
- 42. Kierownikiem Biura sanitarnego jest Kierownik O.Z., którego zadaniem jest: a/ sprawdzać doniesienia o chorobach zakaźnych, b/ wydawać doraźne zarządzenia w razie stwierdzenia przypadku choroby zakaźnej i przeprowadzać wywiad epidemiologiczny, c/ przeprowadzać szczepienia ochronne w wypadkach chorób zakaźnych, d/ dokonywać komisyjnych oględzin osiedli i różnych innych obiektów, e/ kierować pracą kontrolera sanitarnego i kontrolować jego działalność.
- § 43. Biuro sanitarne jest czynne 3 razy w tygodniu po 1 godzinie, mianowicie: w poniedziałki od godz. 11 do godz. 12-ej, a w soboty i czwartki od godz. 12-ej do 13-ej.
- 44. W biurze sanitarnym pracuje kontroler sanitarny, który w wymienionych wyżej godzinach systematyzuje zebrany w terenie materiał i udziela wszelkich porad oraz informacji osobom zgłaszającym się w sprawach objętych tym działem i przyjmuje wszelkie zgłoszenia z tego zakresu.

W Y K A Z

rejonów lekarskich, lekarzy rejonowych i higienistek
w pow. r a d z y ń s k i m.

- I. Ośrodek Zdrowia w SUCHOWOLI obejmują gminy: suchowola, Milanów, Siemień i Wołyń w całości oraz z gm. Biała miejscowości: Branica i Lichy.

Z tego tytułu ma w swej pieczy następujące szkoły:

- 1/ Gmina Milanów: Cichostów, Czeberaki, Kopina, Milanów, Przewłoka, Wierzbówka i Zaniówka.
- 2/ Gmina suchowola: Glinny stok, Jezioro, suchowola i Zminne.
- 3/ Gmina Siemień: Amelin, Gródek, Juliopol, Miłków, Nadzieja, Siemień, Tulniki i Wólka siemieńska.
- 4/ Gmina Wołyń: Lisiowólka i Wołyń.
- 5/ Gmina Biała: Branica i Lichy.

Lekarzem rejonowym ww ośrodka jest Dr Proćkiw Antoni
zaś higienistką - p. Karnkowska Ewa.

- II. Ośrodek Zdrowia w RADZYNIU obejmuje miasto Radzyń, gminę B i a ł a - za wyjątkiem miejscowości Lichy, Niewęłosz, Branica-Radzyńska, gminę s z ó s t k a - za wyjątkiem miejscowości Ostrówki oraz część gminy K a k o l e w n i c a z miejscowościami: Lipniaki, Kąkolewnica, Jurki, Zakowola.

Z tego tytułu ma w swej pieczy następujące szkoły:

- 1/ Miasto Radzyń: szkoła powszechna Nr 1 i 2.
- 2/ Gmina B i a ł a: Bedlno, Biała, Białka, Brzostówiec, Kostunin Krasew, Olszewnica, Ossowno, Paszki-Duże, Płudy, Siedlanów, Sitno, Tchórzewek, Ustrzesz, Wola Chomejowa, Zabiele i Zbulitów.
- 3/ Gmina Kąkolewnica: Lipniaki, Zakowola, Kąkolewnica i Kąkolewnica Południowa.
- 4/ Gmina Szóstka: szóstka, Turów, Worsy i Wagnanka.

Lekarzem rejonowym ww ośrodka jest Dr. Al. Piotrowski ~~oraz~~
~~xxxxx~~ Dr Lasota Józef, zaś higienistką p. Żelazowska Janina.

III. Ośrodek Zdrowia w K.O.M.A.RÓWKA i gminę Jabłoń w całości, z gminy Szóstka tylko miejscowość Ostrówki oraz z gminy Zahajki miejscowości: Augustówka, Łózki i Kwasówka.

Z tego tytułu ma w swej pieczy następujące szkoły:

- 1/ Gmina Komarówka: Kolembrody, Komarówka, Kozły, Ossowa, Przegaliny i Żelizna.
- 2/ Gmina Jabłoń: Dawidy, Gaś, Kolano, Jabłoń, Paszenki, Radoze i Rudzieniec.
- 3/ Gmina Szóstka: Ostrówki.
- 4/ Gmina Zahajki: Kwasówka i Łózki.

Lekarzem rejonowym ww ośrodka jest Dr Kulbicki Jerzy, zaś higienistką - p. Bonikowska Krystyna.

IV. Ośrodek Zdrowia w M I E D Z Y R Z E C U obejmują gminy: Brzozowy Kąt, Misie, Zerocin i Tłuściec w całości oraz z gm. Zahajki miejscowości: Bereza, Drelów, Rudniki i Zahajki, z gm. Kąkolewnica miejscowości: Brzozowica, Mościska, Olszewnica i Polskowola.

Z tego tytułu ma w swej pieczy następujące szkoły:

- 1/ Miasto Międzyrzec: szkoła powszechna Nr 1 i 2.
- 2/ Gmina Tłuściec: Kozuski, Krzewica, Krzymoszyce, Łukowisko, Manie, Rogoźnica, Tłuściec i Zasiadki.
- 3/ Gmina Zerocin: Danówka, Dołha, Sokule, Witoroś i Zerocin.
- 4/ Gmina Misie: Grabowiec, Jelnica, Misie, Pościsz, Przychody, i Strzakły.
- 5/ Gmina Brzozowy Kąt: Brzozowy Kąt, Derewiczna, Planta, Rudno, Walinna i Woroniec.
- 6/ Gmina Zahajki: Bereza, Drelów, Rudniki i Zahajki.
- 7/ Gmina Kąkolewnica: Brzozowica, Mościska, Olszewnica i Polskowola.

Obowiązki lekarza w Ośrodku pełni zastępczo Dr Leman, obowiązki higienistki pełni p. Górka Janina.

18. OSRODKI METODYCZNE WYCHOWANIA FIZYCZNEGO.

W drugiej połowie września b.r. odbędzie się prawdopodobnie w Białej Podlaskiej konferencja kierowników ośrodków metodycznych wychowania fizycznego z udziałem instruktorów obwodowych i instruktora okręgowego.

W związku z tym Instruktorzy Obwodowi i Kierownicy ośrodków zgromadzą odpowiedni materiał sprawozdawczy za ubiegły rok szkolny oraz przygotowują plan pracy w ośrodkach na rok szkolny 1937/38.

O terminie mającej odbyć się konferencji ukaże się osobne zawiadomienie.

19. KONFERENCJE REJONOWE.

W pierwszej połowie września b.r. odbędzie się prawdopodobnie w Białej Podlaskiej konferencja Przewodniczących Konferencyj Rejonowych w tutejszym Obwodzie szkolnym.

Zechcą tedy P.P. Przewodniczący zebrać odpowiednie materiały sprawozdawcze za ubiegły rok szkolny i przygotować plan pracy, biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenie, aktualne potrzeby i opinie Nauczycielstwa - na rok szkolny 1937/38.

O terminie mającej odbyć się konferencji zostaną P.P. Przewodniczący powiadomieni osobnym pismem.

20. PODRECZNIKI SZKOLNE NA ROK SZKOLNY 1937/38.

Ministerstwo W.R.i O.P. w załączniku do okólnika Nr 70 /Dz.Urz.Min.W.R.i O.P. Nr 9/1937, poz.309/ zamieściło spis podręczników zatwierdzonych do użytku w szkołach w roku szkolnym 1937/38, przysyłając jednocześnie ten numer Dziennika Urzędowego wszystkim Kierownictwom szkół do wykorzystania.

Inspektorat szkolny biorąc pod uwagę trudności finansowe przy zakupie podręczników przez rodziców zmieniających miejsce zamieszkania oraz ułatwienia w dostawie podręczników powołał Komisję Nauczycielską, która w porozumieniu z Inspektoratem ustaliła na podstawie spisu ministerialnego podręczniki na rok szkolny 1937/38 dla tutejszego obowdu szkolnego.

W związku z powyższym proponuję Kierownictwom szkół zaopatrzenie uczniów w następujące podręczniki szkolne.

Podręczniki dla kl.VI i VII szkół III stopnia.

Klasa VI i VII. Podręczniki bez zmian. /Patrz pkt.2 okólnika Nr 2 i pkt. 4 okólnika Nr 7 z r.szk.1935/36 oraz pkt.14 okólnika Nr 2 z r.szk.1936/37/.

Książki pomocnicze i mapy uzupełniające podręczniki zostały wykazane w Dzienniku Urzędowym Min.W.R.i O.P.Nr 7/1936, poz. 131. Nowy spis zostanie ogłoszony w czasie późniejszym.

Przewidziany jest następujący podręcznik do śpiewu w kl.VI:
Hławiczka K., Rybicki F. i Wysocki S. Ieć pieśni w dal.
Podręcznik nauki śpiewu dla kl.VI szkół powszechnych. Wydawnictwo Gebethnera i Wolfa. Warszawa. 1936. Cena zł. 1.40.

Podręczniki dla kl.III,IV i V szkół II i III stopnia.

Klasa III i IV. Podręczniki bez zmian./Patrz pkt.2 okólnika Nr 2 z r.szk.1935/36 i pkt.14 okólnika Nr 2 z r.szk.1936/37/ za wyjątkiem następujących:

1/ Kl.III.Jez.polski. Kubicka J. Ćwiczenia ortograficzne dla III kl. szkoły powszechnej. Nakład księgarni Kazimierza Rutkiego. Wilno. 1937. Cena zł.0.50.

2/ Kl.IV.Religia. Baranowski Z. Ks. Noryśkiewicz J.Ks. Życie religijne. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa IV. Wydawnictwo Księgarni św.Wojciecha. Poznań - Warszawa. 1937. Cena zł. 1.20

3/ Klasa V. Religia. Podręcznik dotąd stosowany.

1/ Jez.polski. Kubiński B.Kotarbiński M. i Czechowicz J. Wypisy polskie dla V klasy szkół powszechnych 3 i 2 stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im.Ossolińskich. Lwów. 1937. Cena zł.1.90.

2/ Gramatyka. Szober S. Gramatyka polska dla V klasy szkół powszechnych. Wydanie drugie. Wydawnictwo M.Arcta. Warszawa. 1937. Cena zł. 0.60.

3/ Cwiczenia ortograficzne. Szober S. i Szocerba T. Ucz się pisać poprawnie. Część IV. Podręcznik pisowni dla klasy V szkół powszechnych. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1937. Cena zł.0.60.

4/ Historia. Jarosz W. Opowiadania z dziejów ojczystych dla V klasy szkół powszechnych 3-go i 2-go stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im.Ossolińskich.Lwów. 1937. Cena zł.1.50.

5/ Geografia. Michałowska J. i Domaniewska W. Wiadomości z geografii. Dla V klasy szkół powszechnych 3 i 2 stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im.Ossolińskich. Lwów.1937. Cena zł.1.60.

6/ Przyroda żywa. Gayówna D. Podręcznik do nauki o przyrodzie żywej dla klasy V szkoły powszechnej. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek szkolnych. Warszawa. 1937. Cena zł.1.20.

7/ Przyroda martwa. Abrysowski J. Podręcznik do nauki o przyrodzie martwej dla V klasy szkół powszechnych 3 i 2 stopnia. Nakładem Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. 1937. Cena zł.1.00.

- 8/ Arytmetyka. Rusiecki A.M. i Zarzecki A. Arytmetyka z geometrią. Podręcznik dla uczniów szkół powsz. stopnia II i III. Klasa V. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1937. Cena zł.1.60.
- 9/ Śpiew i muzyka. Hławiczka K. i Lachman W. I zanujemy pieśń wesoło. Podręcznik śpiewu dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1935. Cena zł.1.20.

4/ Klasa I.

- 1/ Religia bez podręcznika.
- 2/ Elementarze: a/ dla szkół wiejskich - Tyno S., Gołabek J i Duszyńska J. Elementarz dla I klasy szkół powszechnych wiejskich. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów-Warszawa. 1937. Cena zł.0.60.
- b/ dla szkół miejskich - Falski M. Elementarz dla I klasy szkół powszechnych miejskich. Wydanie drugie. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów - Warszawa. 1937. Cena zł.0.60.
- 3/ Arytmetyka. Rusiecki A.M. i Zarzecki A. Arytmetyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa I. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań-Warszawa. 1937. Cena zł.0.70.

5/ Klasa II.

- 1/ Religia bez podręcznika.
- 2/ Czytanki: a/ dla szkół wiejskich - Brzezińska G. i Porazińska J. Będziemy lepsi i rozumniejsi. Czytanka dla II klasy wiejskich szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1937. Cena zł.1.10.
- b/ dla szkół miejskich - Brzezińska G. i Porazińska J. Będziemy lepsi i rozumniejsi. Czytanka dla II klasy miejskich szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1937. Cena zł.1.10.
- 3/ Cwiczenia ortograficzne. Kubicka J. Cwiczenia ortograficzne dla klasy II szkoły powszechnej. Wydawnictwo księgarni Kazimierza Rutkiego. Wilno. 1937. Cena zł.0,50.
- 4/ Arytmetyka. Rusiecki A.M. i Zarzecki A. Arytmetyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej stopnia I, II i III. Klasa II. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań-Warszawa. 1937. Cena zł.1,00.

Wykaz podręczników dla klasy VI szkół II stopnia oraz dla klasy III i IV szkół I stopnia zostanie ogłoszony w późniejszym czasie.

W związku z zakupieniem podręczników Kierownictwa szkół zwrócić uwagę by nabywane książki były zaopatrzone w znaczek 10.cio groszowy na Towarzystwo Popierania Budowy Publ. szkół powszechnych. Rodzicom kupującym podręczniki szkolne należy wyjaśnić, że kupno znaczka nie obciąża kupującego książką dla ucznia, lecz księgarza..

21. TYDZIEŃ SZKOŁY POWSZECHNEJ.

Nawiązując do pkt. 10 okólnika Nr 11 z dnia 11.VI.b.r. przypominam Kierownictwom szkół i Nauczycielstwu o przygotowaniu i organizacji "IV-go Tygodnia Szkoły Powszechnej".

22. Dzienniki lekcyjne.

Komunikuję, że jednocześnie przesyłam dzienniki lekcyjne tym Kierownictwom szkół, które dotąd nie otrzymały ich przy okazji..

23. GODZINY NADLICZBOWE.

Stosownie do zarządzenia Ministra W.R. i O.P. z dnia 10.VIII. 1937 r. /Dz.Urz.Min.W.R. i O.P. Nr 10/1937, poz.318/ polecam Kierownictwom szkół, w których wg projektów organizacyjnych przydzielone są godziny nadliczbowe religii, czy przedmiotów świeckich

- przesyłać do Inspektoratu Szkolnego sprawozdania z odbytych godzin nadliczbowych w ostatnim dniu każdego miesiąca. Sprawozdania negatywne obowiązują.

Wobec powyższego zarządzenie Inspektoratu Szkolnego podane w okólniku Nr 2 z dnia 23.IX.1936 r. pkt.20 w sprawie przesyłania sprawozdań z odbytych godzin nadliczbowych do 4-go każdego miesiąca jest już nieaktualne..

24. PRENUMERATA DZIENNIKA URZĘDOWEGO KURATORIUM O.S.L.

W związku z pkt.11 okólnika Inspektoratu Szkolnego Nr 1 z dnia 17.VIII.1934 r. Nr 4466/34 przypominam P.P.Piatnikom na podstawie pisma Kuratorium O.S.L. z dnia 24.VIII.1937r.Nr 18644, iż należy przesyłać do dnia 10 września 1937 r. do Administracji Dziennika Urzędowego zgłoszenia o zmianach w prenumeracie /nowe zgłoszenia, skreślenia i t.p./ na rok szkolny 1937/38. Jeżeli zmian w prenumeracie nie będzie, to należy zawiadomić Administrację, iż prenumerata pozostanie bez zmian wg zgłoszonej listy na 1936/37;

2/ zawiadamiać Administrację o wszelkich zmianach w wysyłce dziennika do 15-go każdego miesiąca, gdyż reklamacje po 15 nie będą uwzględniane;

3/ wpłacać należne kwoty za prenumeratę dziennika w pierwszych dniach miesiąca Administracji - przy pomocy blankietów rozrachunkowych..

Załączniki.

Inspektor Szkolny
/-/ Bolesław Danten

Za zgodność:

p.o. sekretarz administracyjny

Helena Borysiakowa
Helena Borysiakowa.

Otrzymują:

Kierownictwa i Nauczyciele Kierujący Publ. Szkoł Powsz. do wykonania,
Podinspektorzy Szkolni, Instruktor Oświaty Pozaszkolnej,
Dyrekcja Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Leśnej Podl.
oraz Kierownicy Szkoł Prywatnych Szkoł Powszechnych - do wiadomości..

upł. 2 IX. 37 r
Nr 49.